3.1.4. Maktu Hadis

Maktu, sözlükte "kesilmiş, kesik" anlamlarına gelir. Herhangi bir tâbiiye ait söz, fiil veya takrirlere **maktu hadis** adı verilmektedir. Tebeuttâbiin nesli de tâbiiler gibi kabul edilmektedir.[13]

Sahabe Hz. Peygamber'i nasıl dinleyip onu izleyerek örnek aldıysa tâbiin sahabeyi, tebeuttâbiin de tâbiini aynı şekilde örnek almıştır. Bu nesiller, Hz. Peygamber'i tanıma konusunda sonraki nesillere göre daha yetkin kabul edilmiştir. Onlara ait sözler, hadis içerisinde kendine yer bulmuş, dinî hususlarda geçerli sayılmıştır.

Tâbiinden Hasan Basri'nin "(Arkasında namaz kıldığın şahsın) bidatı devam ediyor olsa da namazı kıl!"[14] sözü maktu hadise örnektir. Benzer şekilde tâbiinden Muhammed bin Sirin'in "Bu ilim (hadis) dindir. Öyleyse dininizi kimden aldığınıza dikkat edin."[15] sözü de ilgili hadis türüne örnek verilebilir.

Sıra Sizde

Aşağıdaki 1 ve 2. soruları verilen metni okuyarak cevaplayınız.

"Hz. Peygamber'in hadisleri ve sünneti, sağlığında olduğu gibi daha sonra da tüm Müslümanlar için en temel bilgi ve hikmet kaynağı olmuştur. Nebevi sünnetin temel kaynağı Kur'an olmakla birlikte hadisler sünnetin sonraki kuşaklara aktarılmasında önemli bir nakil aracı olmuştur. Hadis rivayet etme işi aslında doğal sebeplerle kendiliğinden başlayan ve gelişen bir süreç olmuştur. Başta Hz. Aişe olmak üzere Ali bin Ebu Talib, Abdullah bin Abbas, Abdullah bin Ömer, Enes bin Malik, Ebu Hüreyre (ra), Abdullah bin Amr gibi Resulullah'ın vefatı sırasında henüz genç yaşta olan ve uzun süre yaşayan sahabiler Hz. Peygamber'in sünnetini öğrenmek isteyen müminler için ilgi odağı olmuşlardır. Neticede bu sahabilerin etrafında oluşan talebe halkaları onlardan duydukları hadisleri bir sonraki kuşağa aktarmışlardır. Hz. Peygamber'in İbni Abbas aracılığıyla rivayet edilen 'Sizler benden (sözlerimi) işitiyorsunuz. Sizden de başkaları işitecek. Onlardan da başkaları işitecektir.' (Ebu Davud, "İlim", 10) hadisi âdeta bu doğal süreci resmetmektedir. Hz. Peygamber daha hayattayken sözlerinin sağlıklı bir biçimde gelecek nesillere aktarılmasını teşvik etmiştir. O, Veda Hutbesi'nde konuşmasını tamamlarken 'Burada hazır bulunanlar, burada bulunmayanlara tebliğ etsin. Belki burada bulunan kimse burada olmadığı hâlde bunu daha iyi anlayacak bir kimseye tebliğ etmiş olur.' (Buhari, "İlim", 9, 67) buyurmuştur."

(Özafşar vd., *Hadislerle İslam,* 1/66)

1. Hadislerin kaynağı kimlerdir?

Allah cc - Resulullah sav - Sahabe - Tabii

2. Hadislerin kaynağı olan nesillerin hadislerin tasnif sürecini nasıl etkilemiş olabileceğini değerlendiriniz.

Etkinlik-1

Amaç	Hadisleri kaynağına göre sınıflandırabilme
Yönerge	**Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.** 1. Öğretmeniniz rehberliğinde kavramlar ve tanımlar şeklinde iki grup oluşturunuz. 2. Kavramlar grubu olarak kaynağına göre hadis çeşitlerini numara verdiğiniz kartlara yazınız. 3. Tanımlar grubu olarak kaynağına göre hadis çeşitlerinin tanımlarını numara verdiğiniz kartlara yazınız. 4. Kavramlar grubu olarak verdiğiniz numaralara göre kavramları okuyup tanımlar grubunun ilgili tanımı kartlardan bularak okumasını bekleyiniz. 5. Tüm kartları bu şekilde tamamlayınız.
Değerlendirme	**Etkinlik sonrasında kartlara bakmadan kavramlar ve tanımları kendi cümlelerinizle kısaca not ederek hatırlayamadığınız tanım veya kavram olup olmadığını kontrol ediniz.**

Kontrol Noktası

Aşağıdaki kutucuklarda hadis çeşitleri ile ilgili bazı kavramlar verilmiştir. 1-4. soruları kutucuklardaki harfleri kullanarak cevaplayınız. Aynı kutucuğu birden fazla soruya cevap olacak şekilde kullanabilirsiniz.

a Ahad	b Hasen	c Hükmen Merfu	ç Kutsi
d Maktu	e Merfu	f Meşhur	g Mevkuf
ğ Mütevatir	h Sahabe	ı Tâbiin	i Tebeüttâbiin

1. Hangileri kaynağına göre hadis çeşitlerindendir? ç, d, e, g

Hükmen Merfu, Kutsi Hadis, Maktu Hadis, Merfu Hadis, Mevkuf Hadis

2. Hangisi lafzı Hz. Peygamber'e, manası ise Allah'a (cc) ait olan hadis çeşididir? Ç

Kutsi Hadis

3. Hangisi sahabinin kendi şahsi görüşü olamayacak söz, davranış ve takrirleri ifade etmek için kullanılan kavramdır? c

Hükmen Merfu

4. Hangileri hadislerin kaynağı olan nesillerdir? h, ı, i

Sahabe, Tabiin, Tebeuttabiin